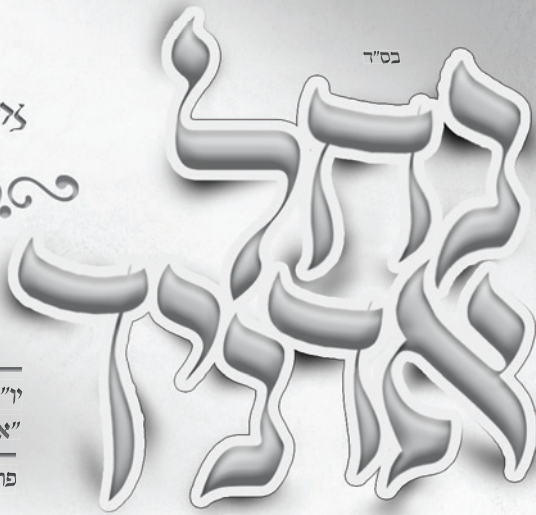

להגלות נעים תורה וחסידות
מנדר היוצא מעוד

יו"ל ע"י התאחדות האברכים
"אדנים לתורה" דחסידי זוטשקא
פר' מטו"מ תשפ"א • גליון ק"ה

פלאות התורה מאוצרותיו של
הגד"ח ר' זרח רונשל שליט"א

חזקי הנחל

"היתר נדרים פורחים באויר" פלאות פרשת התרת נדרים

התרת חכם, חידוש חכמים בדרשת התורה

איתא בחת"ס על תגיה"ק (דף י"א ע"א) היתר נדרים פורחים באויר ואין להם על מה שיסמוכו, שבפסוקי התורה כתוב רק שבעל (א"ת) יכולים להפר לבת. אבל התרת נדרים שחכם יכול להתיר לא כתוב בכלל בתורה. ורבי יעקב קמניצקי זצ"ל הביא את הגמ' בקידושין (דף י"א) שבמקח וממכר אין אפשרות חרטה ולומר שאילו הייתי יודע כך וכך לא הייתי עושה המקח, שדברים שבלב אינם דברים. משא"כ התרת נדרים שונה מכל התורה שהחכם מוצא פתח חרטה שאם היה כך וכך בליבו לא היה נודר, והותר הנדר ונעקר המציאות למפרע.

חידוש נורא זה לא כתוב מפורש בתורה, אלא החכמים דייקו זאת מזה שכתוב "לא יחל דבר" שדוקא הוא עצמו אבל אחרים מוחלים לו. וזה חידוש נורא שלא נשמע כמוהו בכל התורה, שבדרך כלל תפקיד חכמי ישראל לגדור גדרים ולעשות סייג לתורה ע"י הוספה של איסורים, וכאן לוקחים לעצמם כוחות לבטל מציאות נוראה של נדר, ואנו סומכים על מה שאומרים חכמים אפילו שאין רואים זאת בפ' בתורה ונראה פורח באויר, ומי שלא מאמין בזה ה"ה אפיקורס.

ומובא בחוות יאיר (סימן ט"ו) שמי שמונע עצמו מלהתיר נדרו אע"פ שקשה לו לקיים הנדר, כי לא מרגיש שהפרת החכם מתירה דיה, הרי הוא מין ואפיקורס. וברשב"ץ בספרו צפנת פענח (הקדמות) אומר שלכן תפילות יוה"כ מתחיל ב"כל נדרי", להראות בזה שאנו מאמינים בחכמי ישראל שהתירו התרת נדרים, שאל"כ א"א לצרף למנין, שרק עם העבריינים מתירין להתפלל ולא עם אפיקורסים.

ומדוע באמת לא כתוב בתורה התרת נדרים בפירוש. מובא ברמב"ן ובאור החיים הק' שהטעם הוא כדי שלא יבואו עמי הארץ לזלזל בנדרים, ולכן נמסר רק לראשי המטות ולא שנכתב בפירוש.

התרת חכם, ע"י גילוי שלא היה כאן דיבור

ולהבין את כח התרת נדרים של חכם - שעוקר הנדר למפרע, אומר המדרש בפשוטות, שאחרי שהחכם מוצא פתח חרטה - שבמצב כזה לא היה נודר, א"כ מגלה שאין זה דיבור שנעשה בדעת, שיש בדיבור זה את הכח הנורא לפעול כמו המאמרות של הבורא, אלא מתברר שהיו אלו רק סתם פיטפוטי דברים שאין להם ערך!

המשך בעמוד ב' <<

דברות קודש ממעיין נובע, כ"ק מרן רבוה"ק ז"ע

נחל קדומים

לפאר את שם ה' ושלא לדבר סרה על חבירו

איש כי ידור נדר לה' וגו' לאסור אסר על נפשו (במדבר א. ב.) "נדר" הוא מלשון הידור; כשירצה אדם להדר ולפאר אז "לה", יהדר ויפאר שם השי"ת. אבל "לאסור איסור", כשירצה לדבר סרה, אז "על נפשו", על עצמו ידבר ולא על שום אדם. עוד באופן אחר: אלו העושים תקנות חדשות סייגים וחומרות על הכלל, צריכים לידע כי "ידור נדר לה' לאסור איסור", יכולים לעשות זאת "על נפשו", על עצמם ולא על אחרים. (רביה"ק ר' מאיר מפרמשלאן ז"ע)

השי"ת מקיים דיבורו של הצדיק

איש כי ידור נדר לד' וגו', לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה (א. ב.). רומז על הצדיק שיש לו כח בדיבורו לבטל גזירות רעות ח"ו מעל ישראל (מועד קטן טו ע"א), וכן להמשיך עליהם ישועות מברכת פיו. וזהו לא יחל השם יתברך דברו של הצדיק, ככל היוצא מפיו יעשה על דרך 'ותגזר אומר ויקם לה' (איוב כב. כח), הקב"ה גוזר והצדיק מבטל, הצדיק גוזר והקב"ה מקיים.

(רביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא ז"ע)

ענוה המביאה לידי התחזקות בעבודת ה'

וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר ציוה ד' (במדבר ל. ב.). "ראשי המטות" הוא רמז לאותן המיוחדים במדה זו של "אם אמרתי מטה רגלי" (תהלים צה. יח), שרואים חסרונם במידת, ורוחם נשבר בקרבם על גודל ריחוקם מאור פני מלך חיים, והם מקיימים תמיד "וחטאתי נגדי תמיד" בלב נשבר ונדכה. אכן דבר זה עלול לגרום להם מניעות מלהתעלות בעבודת השי"ת. לזאת רמז להם משה רבינו ע"ה "זה הדבר אשר ציוה ד'", עליכם לקחת עצמכם להתחיל ולקיים עשה טוב, ולא לבוסס בבזך של העבר. וכמו שכתב רבינו יונה ביסוד התשובה, שעל הבעל תשובה לפתוח דף חדש בחייו כאילו נולד זה עתה, ולא לחשוב תמיד על העבר, כי אם יחשוב תמיד על העבר, ימשוך אותו העבר אל עתיד הדומה לזה. ולכן עליו לשכוח לעת עתה מן החסרונות ולהתחיל בעשיית רצונו ית"ש, וזהו "זה הדבר אשר ציוה ד' תעשי".

אכן כונת הדברים שאמרנו היינו להמנע מענוה פסולה וממרה שחורה הגוררת את האדם לשאלו תחתית. אולם ענוה אמיתית ולב נשבר באמת טהורה הנפש ודאי מסוגל לסייע לתקן את כל העבר, ומכאן ואילך לעשות את רצונו כראוי וכנכון בלב שלם. וזה נרמז גם כן בפסוק זה, וידבר משה אל "ראשי המטות", היינו לאותם שדרכם להיות בשפלות רוח וברוח נמוכה נכונה כראוי, ולהם רמז משה רבינו "זה הדבר אשר ציוה ד'", שעי" ענוה יזכו לעשות את רצון השי"ת מעתה ועד עולם.

ויש להזמזם זאת בפרשיות "מטות מסעי" שהם מחוברים. שכאשר יש להאדם את מדת "מטות" שהוא מדת ענוה ושפלות רוח, עליו לראות שמדה זו תביאנו למדת "מסעי", דהיינו שימשיך לנסוע ולהתעלות בעבודת השי"ת, ולא שעי" מדה זו יפול לעצבות ומרה שחורה ח"ו ויפסיק לגמרי מעבודתו. ואמרו צדיקים, שזהו הסימן הבחין בין מרירות לבין עצבות, שאם לאחר מכן הוא מתחזק לתקן מעשיו ולעבוד את קונו ביתר שאת, זה סימן שהי' לו מרירות והכנעת הנפש כראוי, אבל אם זה גורם לו שיפסיק מן העבודות, סימן הדבר שהי' לו ענוה פסולה ועצבות הבא מן הסט"א רח"ל, ועליו לברוח ממנה כמפני אש.

(כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

מהנחל

נחלי אש בקצירת האומר

לבוז א"ע מדרת שחת

אנשי הצבא בזו איש לו (במדבר לא. ג). שכל אחד מאנשי הצבא דאג לבוזו את עצמו, כלומר להציל את עצמו מדרת שחת, ושמרו על נפשם במסירות נפש שלא תיפול ברשת הסט"א ח"ו. עד שיכלו להעיד לפני משה "לא נפקד ממנו איש". (כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק)

החכם לב יקח מצוות

איש כי ידור נדר לה' וגו' לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה (במדבר א. ב.). הנה בגר"א מפרש הפסוק במשלי (ה. ח) "החכם לב יקח מצוות ואויל שפתים ילבט", והכוונה דמי שהוא חכם לב חוטף המצוה בזריזות תכף ומיד בלי שום שהיה, ואז סמוך לבו ובטוח בעשיית המצוה וקיומה. אבל מי שאינו מקיים המצוה מיד, רק הוא אויל שפתים, שאומר בשפתיו שיעשנה למחר, אזי למחר לו ייגש במניעות שונות אשר תעמודנה לשתן לו, וילבט וכישל.

ועפ"י יש לבאר הכתוב לא יחל דברו, "חל" מלשון המתנה ועיכוב, כמו "וייחל עוד שבעת ימים" (בראשית ח. ט) - "יחל ישראל אל ה'" (תהלים קל. ז) דהיינו שלא ימתין ויתעכב מעשיית המצוה, אלא מיד ככל היוצא מפיו יעשה בלי שהיות.

והנה איתא במדרש "לא יחל דברו הוא דכתיב - כי גם לא ידע האדם את עתו" (קהלת ט. א), ועפ"י האומר יתבאר על נכון, דכיון דאין אדם יודע מה קיצו ומידת ימיו מה היא, לכן אין עליו להשהות את המצוה ולומר בפיו שיקיימנה למחר, שמא ילבט וכישל. וצריך האדם לקיים מאמז"ל באבות (פ"ג מ"ח) ואל תאמר לכשאפנה אשנה שמא לא תפנה, וכדאחז"ל (שבת קסא) "בעודך בידך עשה".

(כ"ק מרן אדמו"ר ז"ע)

א. וע"י בנחל קדומים להחיד"א שמביא מדרש זה. ובקדושת לוי ובשפתי צדיק הביאו מדרש דומה לזה "לא יחל דברו ה' ד' ימינו כצל עובר". ומבארים עפ"י מאחז"ל בנדרים יב. דא"ש מנין שלא יאמר אדם ה"ע לה' קרבן, אלא 'קרבן לה', ת"ל איש כי ידור נדר לה', ומפרש טעמא בגמ' דילמא אמר לה' ולא אמר קרבן ומפיק ש"ש לבטלה. ובפשוטות הכונה שמא ימלך, אבל עפ"י דרכם מפרשים דלא ידע אדם קיצו, ואם יקדים ש"ש לפני ה'קרבן" שמא ימות קודם שיאמר "קרבן" ויהא ש"ש לבטלה. ועפ"י מפרשים הפסוק דבעיניו כי ידור נדר לה' - היינו להקדים הנדר לפני ש"ש, ה"ד ימינו כצל עובר.

הן גאלתי אתכם אחרית כראשית

לאביהם שבשמים. ולכן ממשיך הנביא ואומר "כל אוכליו יאשמו" דהיינו שכל המיצר ומציק לישראל עתיד השי"ת ליפרע ממנו, ואע"פ שבזמן החורבן היו ישראל בשפל המצב, מ"מ אהבת השי"ת אלינו לא פסקה לרגע וכל המציק לישראל "יאשמו" עתיד לקבל את עונשו על כך.

ובזה יש לפרש ע"ד הרמז מה שמבואר בגמ' סוכה (ה) שאתרגו של תרומה טהורה לא יטול ואם נטל כשהוא אוליבא דחד מ"ד הטעם הוא מפני שיש בה היתר אכילה, (ולכן חשיבא "לפס"). ופירש"י (י"ה הרי) דההיתר אכילה הוא לכהן, או לישראל הלוקח מן הכהן כדי לתתה לבן בתו כהן, אבל אין היתר לתרומה טהורה ע"י פדיון, ואינה נפדית להיות מותרת לישראל בשום אופן, ומסיים שם רש"י "והאומר כן רשע הוא", ונראה שהרמז בזה שהיות שישראל נמשלו לתרומה וכמב' שנקראו ישראל ראשית תבואתה, והראשית מוכיחה על האחרית, כן תחילת דרכם של ישראל שהיתה במס"נ "לכתך אחרי במדבר" מוכיחה שלאורך כל הדורות ובכל המצבים בני ישראל חפצים לעשות את רצון אבינו שבשמים, וכיון שקדושת התרומה מרומת על קדושת ישראל שאינה בטילה גם כאשר אינה נכרת על פניהם, ממילא א"א לפדות ולשנות קדושה נצחית זו, והאומר כן רשע הוא, שרוצה לפקפק בנצחיות קדושת ישראל.

והלימוד מזה, שכמו שירמיהו לחש סוד זה באזני ירושלים בעת שירדו מגדולת מעלתם, כן על כאו"א להזכיר לעצמו קדושת נשמתו, ואע"פ שהוא נמצא בזמן של ירידה וחולשת הקדושה, עליו לומר לעצמו שאף אם אין ניכר קדושה באחרית, מ"מ צריך להזכיר ולשאוג באזני הירושלים של כאו"א, שחסד נעורין מגלה על האחרית, ועי"ז יועיל לגלות פנימיות נשמתו ולשוב בתשובה שלימה לפניו ית"ש.

בהפטרת פרשת מטות מוזכרת תוכחתו של ירמיה הנביא לישראל (ירמיה א, א) שהתנבא על הגלות, אך יחד עם זאת התנבא בסוף, בדברי נבואה נפלאים אשר יש בהם חיזוק עצום, והוא מה שכתוב שם (א, ב) "הלוך וקראת באזני ירושלים לאמר" [והכוונה באומרו "באזני" זהו סוד גדול פנימי שאינו נראה מבחוץ. ומהו הסוד הזה שחפץ השי"ת לאומרו לישראל על עת הגלות והחורבן אשר ירמיה התנבא עליה קודם לכן] "כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורין אהבת כלולותיך, לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה", דהיינו שהש"ת לוחש באזני כנסת ישראל ואומר לה, שעל אף שהוצרך להחריב את ביתו ולהגלותו מעל שולחנו בדברים קשים וכואבים כ"כ, מ"מ הוא אוהב אותנו אהבה גדולה עד מאד, ומזכיר לנו אהבת קדומים, "חסד נעורין אהבת כלולותיך", והטעם הוא כי בפנימיות איש ישראל הכל חפצים ליראה את ה' ואף כאשר בא חטא על ידי איש ישראל אין זה מעומק לבו ורצונו, והראיה שהרי לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה, שהלכנו אחרי במדבר לא מקום זרע.

וראשית והתחלה זו שהיתה באהבה גדולה ומכוחה הלכנו אחריו, בלי לשאול שום שאלות, היא המוכיחה על קשר עמוק בין ישראל לאבינו שבשמים. זה שממשיך הפסוק "קדש ישראל לה' ראשית תבואתה", ראשית צמיחתו של עם ישראל מוכיחה שקדש ישראל לה', כמו שמראשית התבואה מפורשים תרומה ומתרת את כל הכרי מאיסורו הראשית מקדש את כל השירים, כן תחילת הקשר בין ישראל להשי"ת הוכיח שכולו קדש לה' בפנימיות לבבו. וזהו שמרומז בכתוב "הן גאלתי אתכם אחרית כראשית", שאף בשפל המצב שהיו ישראל בלכתם לגלות, היה השי"ת חפץ באמת לגאלם מכה ה'ראשית" שמוכיחה על האהבה הגדולה בין ישראל

[ומוסיף שלכן דיבר מרע"ה רק לראשי המטות, ולא היה זה דיבור שהקב"ה אמר למרע"ה, כי מרע"ה כיון שלא היה שייך אצלו דיבור סתם, וכמו שאומר האור החיים הק' "אלה הדברים אשר דיבר משה", שכל ימי חייו של מרע"ה לא דיבר שום דיבור יותר ממה שכתוב מדיבוריו בתורה הק'. א"כ על דיבורי מרע"ה א"א לדבר בענין זה, ונמסר רק לראשי המטות אין להתיר נדרים של אנשים ששייך שיתברר שדברו דיבורים בעלמא].

אבל המהרש"ק אומר שכמו שפרשת התרת נדרים מסרה משה רבינו בבחינה של שכינה מדברת מתוך גרונו, גם פרשת התרת נדרים הוי באותה בחינה. וכמובא במשנה באבות וברכות דף ו' שיש מדושה של יחיד ועמחה - שיכול להפר לבדו, ויש מדושה של ג' הדיוטות. ומדושה יחיד מומחה הוא שכביכול הקב"ה מלביש חכמה אלוקית בחכמת החכם, שהשכינה תדבר מגרונו. ולפי"ז כמו שנעשה נדר ושבועה מכח אלוקי שיש לאדם, כך ההפרה נעשית ע"י כח השראת השכינה, לבטל את הכח שנוצר ע"י הנדר והשבועה!

מדוע לא רצה רבב"ח להתיר להשי"ת שבועות

והנה בב"ב (דף ע"ד ע"א) מסופר על רבה בר בר חנה ששמע בת קול במקום הר סיני "אוי לי שנשבעתי להגלות של בני ועכשיו שנשבעתי מי מפר לי". וכאשר סיפר רבב"ח לפני החכמים המעשה, אמר שחשש לומר "מופר לך" שמא יבקש הקב"ה הפרה על שבועת המבול. והחכמים אמרו לרבב"ח לשונות גנאי נוראים "כל אבא חמרא, כל בב"ח - סיכסא".

וצריך ביאור א) מדוע חשב בכלל שהקב"ה רוצה הפרה על שבועת המבול, כאשר אמר מפורש "אוי לי שנשבעתי", וכי על המבול היה הקב"ה מצטער שנשבע לא להביא שוב. ב) אפילו לשיטת החכמים יש להבין ענין לשונות הגנאי החריפים. ומביא בספר ברית שלום (לפני 400 שנה) פשט נפלא ע"פ הגמ' בתבובות. שהגמ' (בדף ע"ז ע"ב) מספרת על רבי יהושע בן לוי שכאשר הגיע זמנו להפטר מהעולם אמרו למלאך המוות שילך לריב"ל וימלא רצונו. וריב"ל רצה קודם שיראה לו את מקומו בן עדן. והסכים מלאך המות, אלא שריב"ל ביקש מקודם שימסור לו את הסכין שעמה נוטל את הנשמות, כדי שלא יפחידו בדרך לג"ע. והסכים מלאך המות ג"כ לזה. וכשהגיע לג"ע הגביהו מלאך המות להראות לו מקומו בג"ע, וקפץ ריב"ל ונפל לתוך הג"ע. אבל מלאך המות אחז בבגדו של ריב"ל על מנת להוציאו משם. ונשבע ר' יהושע בן לוי שלא יצא מהג"ע, ועי"ז לא יכול היה מלאך המות להוציאו. אמר הקב"ה, אם ריב"ל בעוה"ז נשבע איזה שבועה ונשאל עליה להתירה אזי ג"כ עכשיו יתיר לו הקב"ה שבועתו ויצא מהג"ע, אבל כיון שלא מצאו שריב"ל פעם נשבע ונשאל על השבועה נשאר כך חי בג"ע! ורואים מגמ' זו שאם אפילו פעם אחת היה נשאל על שבועתו היה נצרך ג"כ אז להשאל ולצאת מהג"ע. ולפי"ז בנין שלכן לא רצה הקב"ה להפר לעצמו את שבועת הגלות, כיון שיש מקטרגים שטונונים לבורא שלפי עוונות אנשי העולם צריך לחזור ולהביא עליהם עוד מבול, "כי השחית כל בשר" "ומלאה כל הארץ חמס", עונה הקב"ה, שנשבע שלא יביא מבול. ולכן אם נשאל הקב"ה על שבועת הגלות, יש חשש שישמעו המקטרגים ויבקשו שגם על שבועה זו יישאל ויבוא מבול נוסף.

כאשר הצדיק שומר דיבורו הוא מונע מידת הדין

ומוסיף הברית שלום שלפי"ז מובן ג"כ המשך המעשה במס' כתובות שלאחר שנשאר ריב"ל בג"ע הכריזו למעלה "פנו מקום לבר ליואי פנו מקום לבר

ערבי נחל

אמרים ערבים ממאורי החסידות

קריאת פרשת מסעי בימי בין המצרים
בהר ציון ויאתיו כל לעבדך ויתנו לך כתר מלוכה. וכבר הקדים לנו אדמו"ר ז"ל הנ"ל רמז בפסוק כל הודפיה השיגוה בין המצרים. דהיינו כל מי שרוודף להמליך את הבורא יוכל להשיג יותר דוקא בימים אלו בין המצרים למשל כי כשהשר יושב בביתו אז אימתו מוטלת אשר לא כל איש ואיש יכול לבא פנימה. משא"כ אם השר עובר בשוקים וברחובות חוץ לפלטרין שלו, אז הוא קרוב לכל קוראיו ויאוזין שוועת כל הקוראים בשמו. וכן הנמשל לדעת כי בזמן הזה כי כצפור נודדת מקנה וגומה, לכן הרשות נתונה לכל אדם להתקרב אל מלכו של עולם והוא עונה אליהם עכ"ל. ועיקר הענין להתחזק ולאמץ את לבבו בעתים הללו לבטלי יפול ברשת ההתרשלות מעבוד ה' חלילה ואפי' בת"ב שהוא חושך למרא עין. הגם שיש לבכות במר נפש על כל אשר מצאתנו ביום ההוא. מ"מ יש לשמח לב המלך בשמחה העתידה שבו יולד מנחם ויגאלנו במהרה וישמח ה' במעשיו והיתה לו המלוכה כימי קדם.

(עבודת ישראל - מסעי)

כדי שזוכר בהניסים ובוזה נוכח לישועה

תלה הקב"ה מסעות אלו ביציאת מצרים כמ"ש אלה מסעי כו' אשר יצאו מארץ מצרים לומר כמו שיצ"מ ה' הכנה לכל הצרות מד' מלכות. כן כל אלה הם מסעות היו הכנה לדורות. וכמו שהי' בכלל ישראל, אכן כל פרט צריך לעבור כל התקונים מיציאת מצרים עד לבוא לא"י וביהמ"ק. ועתה עשה הקב"ה מזה תורה כמ"ש ויכתוב כו' עפ"י ה'. וכשמזכירין הנסים הללו שעשה לנו הקב"ה כמ"ש וזכרת כו' כל הדרך כו', א"צ לקיים בפועל כל אלה המסעות. לכן כ' ולא אמרו איה ה' כו' המוליך אותנו במדבר כו' שאלו היו זוכרין בזה היו נצולין. לכן נסדר פרשה זו בין המצרים כדי שזוכר בהניסים ובוזה נוכח לישועה.

(שפת אמת - מסעי)

לזכור להיות נושע מתוך המיצר עצמו

במדרש גדולי עולם ברחו ובני' במדבר לא הנחתו אתכם לברוח כו' ע"ש. דכתיב עמו אנכי בצרה, ולכן איש ישראל צריך לבטוח בה' להיות נושע תוך הצרה, כמ"ש מן המיצר קראתי, ולא לברוח מן המיצר. והו' בחי' יעקב, דכתיב ב' ויצר לו. ולכן הוקבע פרשה זו בין המצרים, שבימים האלה נסגר הבריחה מבנ"י, וצריך לזכור במסעות האלה להיות נושע תוך המיצר עצמו.

(שפת אמת - מסעי)

כנגד מ"ב מסעות שצריך לעבור בין המצרים

הנה פרשה הזאת נק' תמיד בין המצרים שהם נחשבים כ"א יום. כמו שפירש"י וכו"א יום וכו"א לילות הם מ"ב כנגד מ"ב מסעות שצריך לעבור בין המצרים בכמה מסעות לתקן הכל ולעבוד את ה'. הגם שהזמן גרמא להיות עצב ונאנח על חורבן בית ה', עכ"ז יש לחזק א"ע ולטהר לבבו ולעבוד ה' בתורה ותפלה בשמחה בפרט בשעת אמירת שירות ותשבחות.

ולהבין זה ע"פי משל ומליצה מדרך מלך בו"ד שיש לו כל מיני טוב ומיני שמחה וגם מנגנים בתוף ומחול וכנור ועוגב, ובדואי כאשר טוב לב המלך והוא שרוי בשמחה אין מן הצורך לו אל המשוררי' והמנעימים בקולי קולו, כי בלא"ה יש לו שמחת לב. אכן כאשר לפעמים בא עת עצב ויגון ממקרה אשר הקרה. אז יקראו הפורטים על נבל לשירים ולזמרים לשמח לבבו ולהצהיל פנים. וכן הנמשל דוגמא כביכול אל קדושתו ית' שבדואי משרתיו ברקיע מנעימים לו ומקלסים שמו. רק בזמן שבהמ"ק חרב יש עצב בבתי בראי, אז צריכים מי אשר נגע ה' לבבו להתחזק ולכנו' אל בתי גוואי, ולהפשיט עצמו מכל מיני עצבות ולשמח כבוד המלך, ולומר לפניו אתה מלכנו מעולם וגם עכשיו ותמלך לעולם ועד והכל כאין נגדך ועלו מושיעים

הרה"ג ר' יהושע לאנגויער שליט"א

לעזוב מקום עבודה להינצל מלשון הרע

אשה צדקנית עובדת במעון, שם נמצאות עוד עובדות שבזמנו הפנוי מפטפות ביניהם, ובדיבורם יש גם לשון הרע ל"ע. האשה בקשה מהן כמה פעמים שלא ידברו לשון הרע, אך זה כמעט לא עזר, עם כמה סוגי היתרים שזה לא בדיוק לשון הרע, וכולן כבר יודעים וכדומה, ובסופו של דבר המשיכו לדבר.

שאלת השאלה, כיון שהאשה שומעת לשון הרע אמנם זה על כרחיה, אבל היא שומעת, וגם קשה לה שלא להאמין ללשון הרע, כיון שזה נשמע אמין, האם עליה להתפטר מעבודתה, כדי שלא לשמוע לשון הרע, למרות שתשאר בלי פרנסה, כדין כל לאו שצריך להפסיד כל ממונו, שלא לעבור על לאו, או שיש איזה צד להקל עליה להשאר במקום עבודתה?

תשובה לשאלה של שבוע שעבר

השאלה בקצרה: בחברת תהלים מחלקים תמונות של אדמו"רים ורבנים, שיש כיתוב תחתם, האם מותר לקרוא בזה בשבת?

תשובה: נאמר במסכת שבת (דף קמט ע"א) **כתב המהלך תחת הצורה ותחת הדיוקנאות אסור לקרות בשבת.** ופירש רש"י כגון בני אדם המציירים בכותל חיות משונות, או דיוקנות של בני אדם של מעשים, כגון מלחמת דוד וגלית, וכותבין תחתיה זו צורת חיה פלונית, זו דיוקנית פלוני ופלונית. - אסור לקרותו בשבת. **שמא יקרא בשטרי הדיוטות.** [כגון שטרי מקח וממכר, שאסורים בקריאה משום "ממצוא חפצך ודבר דבר"].

ובמאירי הוסיף, דהיינו צורות של בני אדם לזכירת מעשיהם, כגון מלחמות המלכים וכבושיהם, וכותבין תחתיהם ביאור אותם הענינים, צורה זו של פלוני שעשה כך וכך במלחמה זו, כדי שיבינו הרואים ענין הצורות והדיוקנאות. וכן מדויק גם מרש"י שלא כתב תמונה וגילה עם כיתוב, אלא צורות של חיות משונות, עם תמונות של מעשי בני אדם, משמע שבתמונה לבד שיש בה כיתוב עם שם האדם, אין בזה איסור.

וכן נפסק בשו"ע (סימן ש"ז ס"ו) **כותל או וילון שיש בו צורות חיות משונות, או דיוקנאות של בני אדם של מעשים כגון מלחמות דוד וגלית, וכותבים זו צורת פלוני זה דיוקן פלוני, אסור לקרות בו בשבת.**

לאור זאת בהסתכלות בתמונות רבנים שמתחתיהם, יש להקל ממנה טעמים: א. כיון שבתמונה אין הסבר על מהות התמונה, אלא רק שמו, אין בזה את הגזירה שמא יקרא בשטרי הדיוטות, שהאיסור הוא רק כאשר הכיתוב מאבא את התמונה. **ב. כשיש לילד תענוג לראות את התמונה, כתב בפמ"ג** (אורח א"א סימן ש"ק ס"ו) שמוותר להסתכל על תמונה שיש לו תענוג, וגם מותר לו לקרוא את הכיתוב מתחתיה, כי אם לא יקרא, לא ידע מה היא התמונה ואין לו תענוג.

ג. בשטרי הדיוטות התירו לקרוא דברים שמביאים לידי מוסר ויראה, כמבואר במשנ"ב (סימן ש"ז ס"ק נ"ח), וכין שתמונות אלו מביאים תשוקה בילדי ישראל, שגם הם יגדלו לגדולי ישראל, מותר להסתכל בזה בשבת.

בשולחן שלמה (סימן ש"ז הערה י"י) כתב, ואודות תמונות של רבנים שדרך הילדים לשחק בהם, מותר להסתכל בתמונה וגם לקרוא את שם האדמו"ר או הרב שכתובים מתחת לתמונה, כיון שידועים מי זה הרב. ולפי זה מי שאינו מכיר את שמות הרבנים, המופיעים בתמונות יש להחמיר ולהמנע מלקרוא.

אמנם כל זה רק אם יש שם סיפור דברים, אבל אם יש שם רק את שם האדמו"ר מותר, וכמו שכתב שם (סימן ש"ז הערה א) שמוותר להסתכל בשלטי רחוב, את שם הרחוב או את מספר הבית, כי בשטרי הדיוטות האיסור רק התבוננות ולא דבר שהעין קולטת מיד.

לסיכום: מותר לחלק בשבת תמונות של אדמו"רים בחברת תהלים, ומותר להסתכל בתמונה, וגם לראות בכיתוב במי מדובר.

דיני תשעת הימים (ב)

חולה אפ"י קצת, יולדת, מינקת מעוברת אם צריכים יכולים לאכול בשר (מ"ב סקס"א).

כוס של ברכה: נהגו שלא לשתות הכוס יין של ברכה מ"ז (המ"א ס"ו) אבל הכוס ברכה מ"ז של סעודה שלישית מותר (מ"ב סקס"ב).

שכח ובירך על בשר ויין: יטעום מעט כדי שלא תהא ברכתו לבטלה (ש"ח מע"י ביהמ"צ, שבה"ל ח"ט ק"ל ח"ו).

סעודת מצווה: כגון ברית ופדיון הבן, אפ"י שלא בזמנו, בר מצווה אף שלא בזמנו - אם הנער דורש, סיום מסכתא אם מזדמן לו בדרך לימודו. וי"א דאף בלא זדמן (יעב"ב), (וכן נהגו והידרו לעשות סיום בכל יום מתשעת הימים.

ומבא מהחידושי הר"ם שביהמ"ק נחרב בגלל שנת חוב, והתקין לזה ע"י סיום מסכת, ע"פ הגמ' שבת (ק"ט) **כד חזינא צורבא מרבנן דסיים מסכתא עבידנא וימא וכו',** וזה היפך שנת חוב (חנים) ובשנה זו שאין לנו שבוע שחל בו, מותרים להשתתף כל השייכים לסעודה זו דהיינו כל מי שהיה הולך בזמן אחר לסעודה זו הן מחמת קורבה או מחמת אהבה, וכן אשתו ובניו של המסיים מסכתא, ואף על כוס של ברכה של סעודה זו מותר לברך.

סיום של קטן: יש מתירין אף בסיום של קטן (בצה"ח ח"ד פ"ק). וצ"ע האם מסכת משניות אחד' ע"פ מה שמובא באפרקסותא דעניא (סימן קנ"ד אות ג) בשם הרה"ק מרוזין ז"ל ע"ע לסיים מסכתא משניות ולסעוד בשבוע שחל בו. וכן מובא בס' מאמר מרדכי (סלאנים - ח"ב ע"י ר"ח) מהרה"ק ר' שמואל קאמינקער. ואף שיש חולקין שבה"ז אין האדם שבע רצון ממסכתא משניות, אבל לקטן ששמח מזה יש לסמוך

טעימת תבשיל: בכלל איסור אכילת בשר נאסר אף "טעימה", אבל טעימה של מצוה כגון בער"ש, מותר לטעום ולפלוט (שו"ת התעוררות תשובה ב' סק"ט). ויש מתירים אף לטעום מעט ולבלוע (מבית לז).

יין הבדלה: יש נוהגים כמובא ברמ"א (תקנ"א ס"א) לתת לתינוק שהגיע לחינוך למצוות ולא הגיע לחינוך אבילות, דהיינו מגיל שש עד גיל תשע. ויש נוהגים כהשו"ע. ואף שמצויים קטנים לא נותנים להם, אלא המבדיל שותה בעצמו. ונהרא נהרא ופשטיה.

בישול בשר: בכלל איסור בשר ויין כתב הרמ"א (ס"ט) שנוהגים להצניע הסכין של שחיטה, מטעם שמא יבוא לאכול בשר. (מ"א) ומטעם זה יש שרצו לחדש לאסור לבשל בשר (חוט שני), אבל לקנות בשר מותר (אנ"מ ח"ד).

תפירה: המקור: "נשי דנהגי דלא למישיתי עמרא בירחא דאב מנהגא" (ירושלמי פ"ד דפסחים), והכוונה כל תחילת אריגת בגד נהגו לאסור, והטעם מפני שבו פסקה אבן שתיה שא"י כי השתות יהרסון, וכן נפסק ברמ"א ס"ו. ומטעם זה נאסר לתפור לארוג לסרוק ולסיים בגדים חדשים, ובכלל זה אף ריקנות ציורים ותמונות (מבית לז), ובמקום צורך כגון ריקנות הנערוכות לבנות וכד' יש להקל, ומ"מ לא יגמרו עבודתן (שם). תיקון בגד כגון לתקן קרעים, וכפתורים, מכפלת בגדים מותר (בה"ח ס"ק ק"ז). **קניית ולבישת בגדים חדשים:** מאיסור הנ"ל שנאסר לעשות דברים חדשים נסתעף האיסור של לבישת בגדים חדשים וקניית בגדים חדשים גם בגדים שאינם חשובים כ"כ כמו גרביים, מטפחות, (ושונה ביהמ"צ דנאסר מצד ברכת שהחיינו, דע"פ הלבוש אסור) (מ"ב ס"ק מ"ה). וכמו"כ נאסר לקנות בגדים חדשים ואף בגדים פשוטים, אף כשאין דעתו ללבוש עתה (המ"א שם), אך במקום הפסד כגון סוף עונה ויריד שיתייק מחורים הרבה, מותר לקנותם ולא ללבושם. כמו"כ לצורך נישואין אם לא יספיק הזמן לאחר ת"ב מותר (מ"ב סק"א). נעלי בד או גומי לצורך ט"ב, אם שכח לקנותן קודם ר"ח מותר לקנותן (אנ"מ ח"ג ס"פ).

ויש מי שמתיר לקנות בגדים לקטנים המלכלכים תדיר כשם שמותר לכבסן, ועדיף לקנות מלכבס.

רחיצה: המקור: נהגו אבותינו שלא לרחוץ מר"ח אב, ויש עלינו לקיים משום אל תטוש (טושו"ע ס"ו). רחיצת כל גופו אסורה ואפ"י בצונן, ורחיצת פיו"ה, בחמין אסורה ובצונן מותרת. וגדר פניו הוא עד הצוואר, וידו עד הפרק, וגליו עד הברך. **רחיצה שאינה לתענוג:** לא נאסר אלא רחיצה של תענוג אבל רחיצה מזיעה במקומות שהחום וההבל מרובים ואין דעתו מיושבת עליו יש מתירין דאינו לתענוג (אנ"מ אה"ע ח"ד פ"ה, ועוד). והדבר מסור ללב יראי ה' לדעת מתי להקל בזה (שבה"ל ח"ו ס"ע"ז). ומותר רק בפיו"ר ובצונן (מבית לז). ובמקום צורך כגון שלא יכול בצונן, אפשר בפושרין, וכשאינו יכול להסיר הזיעה או הריח או סיבה רפואית שצריך דווקא סבון מותר (מבית לז הגרש"ז א).

טבילה במקווה: חסידים ואנשי מעשה הנוהגים לטבול במקווה בכל בוקר לפני התפילה, מותר להם לטבול גם בימים אלו, ולכתחילה במים קרים ואם אינו טובל יכול אף בחמין קצת (ק"ה החיים ס"ק ק"ט). אך בכל אופן לא ישהה במים אלא יטבול ויצא (מבית לז).

קטנים: אם יש להם חטטים בראשם יש להתיר (מ"ב סק"ב א'). ולא דווקא כשיש להם חטטים, אלא ה"ה כשטובלים מההבל והחום ומזיעים מותר, ובפרט בארצות החמות יש להקל להם ביותר כיון שהם מזיעים ומלכלכים מאוד. ואין בזה גיל מסוים אלא הכל לפי הענין ולפי הצורך המינימלי (כגון אם מספיק רק מקלחת או שלא צריך חמין וכו' בפושרין ולא ישוה שם הרבה זמן).

ערב שבת (חזון): מדינת דשו"ע אסור לרחוץ כל גופו בצונן, אלא פיו"ה. ואם רגיל בחמין מותר פיו"ה, וכן חפיפת הראש בחמין בלא סבון. ויש מקילין לרחוץ לכבוד שבת כרגיל חמין כל גופו וסבון (משמרת שלם קידונו שכן נהגו אבותינו ומטעם ב' ציונים: א) דזה צער גדול ובגדר איסור וביצורף ע"ש. ב) דומיא דכיבוס כשאין לו בגד אחר מותר ה"ה רחיצה). ויש שהחמירו אף בזמנינו אף בער"ש לכבוד שבת, ברחיצת כל גופו ובפרט בסבון (דברי יציב ח"ב ל"ו, שכן היה מקובל בקהילת ישראל וכדא בית אלקוט להצטעק). ולכן מי שיכול להתחמיר ע"ב, ומי שקשה לו יש לו ע"מ לסמוך (שם). ללבוש בגדי שבת לכבוד שבת מותר משעה שרגיל כל שבוע (מבית לז). ויש מקילין ממנחה קטנה (הליכ"ש) אין נוהגין לפשוט בגדי שבת תיכף אחרי הבדלה (מבית לז).

איסור בשר ויין: המקור: מדינת דגמ' נאסר בשר ויין רק בסעודה המפסקת (תענית ס"ז), והמנהג הוא שהיחידים נמנעים לאכול בשר מ"ז בתמוז וכולם נמנעים מר"ח (שו"ת תקנ"א) וזה גם ע"פ הגמ' הנ"ל (ב"ב ס"ו) דמשנחב הבית אמר ר' ישמעאל בן אלישע דין הוא שנגזור על עצמנו בשר ויין שהיו במזבח ועתה חרב, אלא כיון שאין הציבור יכול לעמוד בה לא גזרו א"כ בימים אלו שהם מועט זמן שאפשר לעמוד בזה כן גזרו (הגר"א תקנ"א ס"ט). והטעם כדי להראות גודל הצורך בבנין הבית והשתוקק ולבקש רחמים (ע"פ הג"ל), ועוד דם משמחים (מ"א סק"ב ח').

מה נכלל באיסור: כל יין נאסר ואף מיץ ענבים (מ"ב ס"ו). וכמו"כ כל בשר נאסר אף בשר עוף (שו"ע ס"ו שם). אף תבשיל שנתבשל עם בשר אסור, אך אם יש ס' נגד הבשר או שאין מורגש טעמו (ע"י טעימת קפילא וכד') מותר (מ"ב ס"ו). וכן תבשיל שנתבשל בסיר בשרי אפ"י בן יומו מותר (מ"ב שם). וכן עוגה שמעורב בהם יין ולא נרגשה טעמו מותר (ב"ב).

קטנים וחלושים: להלכה קיי"ל דאף קטנים נכללים באיסור ואפ"י שלא הגיעו לחינוך אבילות (מ"ב סק"ט). אך יש שהקיל להם בשר עוף או בתבשיל של בשר עד שהגיעו לחינוך של אבילות (דברי יציב). וכ"ז בקטן בריא, אבל כנחוש וחולה, וכמו"כ כל

כל רודף י-ה השיגוה בין המצרים

עומדים אנו בימי בין המצרים, וצריך להתבונן מה שואל ה' אלוקינו מעמנו בימים אלו, וכיצד אפשר לנצל ימים אלו להתעלות והתקרבות אל השי"ת. כי אע"פ שימי בין המצרים נחשבים לימי קטנות וחשכות, מכל מקום יש בהם אפשרות להתקרב אל השי"ת יותר מכל השנה. וכמו שכתב בעבודת ישראל (לאבות פ"ג מ"א) "יש ימים בשנה שהם שפלים כמו בין המצרים, בהם יוכל אדם להעלות נצוצות וללקט אבנים טובות ומרגליות ולהעלותם".

בין המצרים יוכל אדם ללקט אבנים טובות ומרגליות

ובשם המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע הביא בפר' מסעי על הפסוק "כל רודפיה השיגוה בין המצרים" שכל מי שרודף להמליך את הבורא, יוכל להשיג יותר דוקא בימים אלו - ימי בין המצרים, כי כאשר השר יושב בפלטרין, לא כל איש ואיש יכול לבוא ולכנס פנימה, מה שאין כן אם הוא עובר בשוקים וברחובות, כי אז הוא קרוב לכל קוראיו ויאזין שוועת כל הקוראים בשמו". והנה פשוטו של מקרא הוא, שכל השונאים והרודפים אחר ישראל, בעוה"ר השיגו אותם בימי בין המצרים אשר על כן נבין מזה, שבימים אלו מי שאינו מתאמץ לעבוד את השי"ת, יוכל להרגיש היטב את החשכות והקטנות של ימים אלו, לפי פשוטו של מקרא הנ"ל, ואף יוכל להצטדק לומר "מה אעשה, והרי ימים של קטנות הם". אבל מי שיתאמץ כעת בתורה ועבודה, ימצא אבנים טובות ומרגליות, ויכול להתקרב אל השי"ת כעת יותר מכל הזמנים.

כל רודף י-ה השיגוה בין המצרים

ואיתא מהרה"ק מרוזין זי"ע שימי בין המצרים משולים להרי חושך שיש תחתם אוצרות של אבנים טובות ומרגליות. שהרי לעתיד לבא יתפכו ימי חושך אלו לימים טובים קדושים ונשגבים. ומי שזוכה, יוכל גם כעת להתדבק בפנימיות הימים האלה, ולמצוא בהם את הקרבה אל השי"ת. והי' אומר שבימי הבחירות, הי' מרגיש בכל יום משלש שבועות אלו, אור וחיות חדשה, בעבודת השי"ת. ובספה"ק אוהב ישראל (פרשת פנחס) כתב וזה לשונו "למה קורין פרשת פנחס בין המצרים ברוב השנים, אשר כל עקרי המועדים כתובים בפרשה זו, וע"כ לא דבר ריק הוא, אך כונה מכוונת עשו חז"ל זה ברוח קדשם באלו הכ"א יום שבין י"ז בתמוז לט' באב דהם מקוריים ושרשיים לכל המועדות של השנה שהם בכללם ג"כ כ"א יום, היינו שבת, ראש חודש, ז' ימי הפסח, חג השבועות, ב' ימים של ר"ה, יוה"כ, ח' ימי הסוכות וסימנך א"ך טוב לישראל".

אור וחיות חדשים בעבודת השי"ת בכין המצרים

והרה"ק רבי שלום מפראביטש זי"ע היה אומר שימי בין המצרים הם כמו שמצירים ציוה, מורחים לפני זה צבע שחור על הדף, ועל הדף השחור מצירים את הציוה היפה, כן ימי בין המצרים שהם ימי חושך, הכנה לימים טובים הבעל"ט. והי' אומר שלפי העבודה שלו בימי בין המצרים, יכול היה לדעת, כיצד ייראו אצלו הימים טובים. והרה"ק רבי פנחס מקוריץ זי"ע אמר, שימים אלו, הם זה לעומת זה של הימים הטובים, י"ז בתמוז שהוא ראשית ימי בין המצרים, הוא כנגד ראש השנה שהוא ראשית ימי המועדים, דראש השנה הוא יום הזכרון, ובי"ז בתמוז הוא הזמן שבו כותבים קמיע לזכרון. יום תשעה באב שהוא סיום ימי בין המצרים הוא כנגד שמחת תורה, שהוא סיום ימי המועדים. וביום שמחת תורה אומרים "אתה הראת לדעת", וכן בקריאה של תשעה באב ושל שבת נחמו קורין פסוק זה. ובת"ב אסור ללמוד תורה, כי הוא ה"לעומת זה" של יום שמחת תורה. אמנם בשניהם קורין אתה הראת לדעת וגו', כי בין בימי הרעה ובין בימי הטובה ה' הוא האלוקים.

כדף שחור - הכנה לציוה הנפלא של ירח האייתנים

בס' בראשית שאחד מהקלות שנתקלה חוה לאחר חטא עץ הדעת "הוא ימשול בך". ואין זה מצוות עשה שצריך כל איש לקיים "הוא ימשול בך", אלא שהקב"ה אמר שכך תהיה המציאות. אבל לכאורה אין רואים את מציאות זו בכל בתי ישראל.

ומבאר המהרש"ק שכיון שהקב"ה נתן כח לבעל להפר נדרי אשתו, אפילו אם אומרת שלא נדרה על דעת בעלה, יש כח לבעל להפוך דיבורי אשתו שלא יהיה בהם ממשות, וזה קיים בכל בית יהודי גם אם האשה תקיפה וחזקה ביותר והבעל חלש ועניו ושפל ברוך, ע"י הפרת נדרים של הבעל רואים למי הממשלה האמיתית, שהוא יכול להפר דבריה ולבטלם ביטול גמור, והיא אינה יכולה להפר את דבריו. ולכן כתוב בפרשת הפרת נדרים של בעל ג' פעמים "וה' יסלח לה" - שע"י שמתקיים "הוא ימשול בך", וכך נסלח לאשה על חטא עץ הדעת. ומוסיף שכיון שהתכלית שהבעל יפר לאשה וע"י"ז יתכפר לה חטא עה"ה, לכן מקודם כבר מרגילים את האשה שאין לה כח לעשות מציאות ע"י נדרים ככל יהודי, ולזה ניתן כח לאביה להפר להרגילה ולחנכה מקטנותה לקבל ממשלת הבעל.

ועל זה נוסף עוד חידוש שמובא בשיטה מקובצת (כ"ב ע"ה) בשם גליון שיש כח ביד צדיקים לבטל גזירות הקב"ה ושבועותיו מדין הפרה של בעל לאשתו (ולא התרה של חכם), ומוסיף התורת חיים בהגהות ש"ס ובשו"ת מילי דאבות יור"ד סימן ג' בשם החת"ס ע"פ זוה"ק שהצדיק לגבי הקב"ה הוא בחינה "בעלה דמטרוניתא", שלגבי הצדיקים יש בחינה שיכול להפר מצד בעל שמפר לאשה. ובה ג"כ מתקיים בחינת והוא ימשול בך שיש בבעל לגבי אשתו, שהרי נאמר "מי מושל בי צדיק מושל בי". שזה דרגה גבוהה יותר מהתרת חכם, שבוה לא צריך שום פתח חרטה. והאריך הגאון ר"י קמינצקי זצ"ל והביא ג"כ מהמדרש עה"פ "תפילה למשה איש האלוקים" בעלה דמטרוניתא, ומוכיח שה"יחל משה את פני ה' אלוקיו" היה בבחינה של הפרת בעל לאשתו.

ומובא בספר חוט המשולש בעשרים, שמה שהחכמים טענו לרבב"ח שהיה צריך להפך, הוא מצד בחינת הצדיקים - בעלה דמטרוניתא דהפרת חכם לא שייך אצל הקב"ה, שצריך למצוא פתח חרטה ואצל הקב"ה כחונן "לא איש אל ויכונן בן אדם ויתנחם". ובבית שלום מוסיף שאם היה ריב"ל מפר כמו לאשה שבעלה מפר לה שבועה ונדה, אינו נחשב שהוא התחרט ונשאל על זה, לעקור הנדר מלכתחילה. וממילא אם היה רבב"ח מפר לקב"ה מצד הפרת בעל לא היה ג"כ מעורר המקטרגים שישאל ג"כ על המבול. כיון שהקב"ה לא נשאל על שבועה שירצו שישאל על שבועה זו ג"כ, אלא שהצדיק יש בכוחו להפקיע ולהפר רבב"ח בענותותו לא סבר שהוא בבחינה של צדיק "בעלה דמטרוניתא", אלא בתורת חכם שאז ההפרה תגרום ג"כ שירצו המקטרגים הפרה על שבועת המבול. ומכיון שלא רצו החכמים שיחשב שהבעל שמע וקיים הנדר בזה שלא הפך קרו לו בכל מיני כינויי גנאי, שע"י"ז לא יחשב בבחינת בעל או חכם. וממילא במה שלא הפך, לא נחשב שיש קיום לשבועת ה' על הגלות, וצדיק אחר יכול להפך. ורבב"ח שמח מאד באותם לשונות, שח"ו לא תצא תקלה על ידו.

והשתא לפי"ז נבין מה ענין פרשת הפרת נדרים כאן בפ' מטות. שמובא באהבת יונתן שמרע"ה ראה ברוה"ק שבוה שלא יכנס לאר"י, ויכול אה"כ לשלוט בביהמ"ק ולהחריבו ויצאו לגלות ארוכה. ולכן לימד מרע"ה לפני פטירתו פרשת הפרת נדרים של בעל לאשתו, ולימד את ראשי המטות הצדיקים שיש בחינה של "בעלה דמטרוניתא", ויראו הצדיקים בכל הדורות שיש להם הכח להפר את שבועת הגלות להקב"ה ושיבנה בהמ"ק בב"א!

ליואי". (והמיוז שמו בשם אביו דוקא, משום שזה להיות מהיחידים שנכנסו לנ"ע עם הגוף החי - החלק שקיבל מאביו). ויצא רשב"י לקראתו ושאלו "את בר ליואי", (לומר בדוגה הנ"ל) "אל" הן". אל" רשב"י, "הנראתה הקשת בימך". אל": הן". אל", אי הכי אי את בר ליואי". ואומרת הגמ' שבאמת לא נראתה הקשת בזמן ריב"ל, אלא שלא רצה להחזיק טובה לעצמו.

וצריך להבין מדוע כאשר קיבל רשב"י את פני ריב"ל שאלו דוקא על ענין הקשת אם נראתה בימיו, וכי אין עוד דוגת עבדות השי"ת. אלא ע"פ ביאורו הנ"ל א"ש, שענין הקשת שנראה בעולם הוא לבטל את מידת הדין שמקטרגת בעולם - להביא שוב מבול. והקשת מזכירה השבועה שלא יביא השי"ת מבול. אבל כשיש צדיק בדור שמעולם לא נשאל על שבועתו ונדריו וקיים כל ימיו "ככל היוצא מפיו יעשה", א"כ מעשי צדיק זה למטה מעוררים והגת רחמים למעלה, ואז אין צורך להראות הקשת לשלול מידת הדין, שבלא"ה בטלה מידת הדין שמבינה שאין סיכוי שהקב"ה יישאל ויחזור בו משבועתו, כפי הנהגת הצדיק בעולם.

ולכן רשב"י כששמע שלא נשאל על שבועה מימיו, אל" א"כ בודאי לא נראתה הקשת בימך. שלא הוצרך הדור להשתין מדת הדין ע"י הקשת. ואמנם באמת גם בדורו של רשב"י וריב"ל אות הקשת לא נראה, שעבודת הצדיקים האלו הספיקה כדי להשתין את מידת הדין. אלא שהשתא נשאר להבין מדוע הקפידו החכמים על רבב"ח שחשב להפר להקב"ה על הגלות, וטעמו עמו שלא יעורר המקטרגים שייבקשו ג"כ להשאל על המבול.

הפרה להשי"ת כבעל לאשה - בחי' בעלה דמטרוניתא

וכדי להבין טענת חכמים על רבב"ח, נקדים חידוש מופלא של המהרש"ק (חמכת שלמה מטות ד' נ"ח), שמצוינו

לשמעו להבין להתאחד

מזמור

יום עיון והתאחדות לחוסים בצל הקודש

הזמנה אישית

הננו להזמין את הציבור הק' להשתתף עמנו

ביום עיון והתאחדות לחוסים בצל הקודש

שישקיים ביום שלישי שנכפל בו כי טוב י"א אב באולם ציפורי בכפר - חפץ חיים

מושב א'
ישא דברים אחד הרבנים שליט"א
שאלות ותשובות בעבודת ה'
עם כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

מושב ב'
סעודת מצוה כיד המלך בליווי כלי זמר
לרגל סיום מסכת שבת - עמוד היומי

מושב ג'
פאל סעינין מעיני דיוטא

הורשטה בטל: 4159-315-053 בעלות 50 ש"ח
הסעה תצא מרחבת בית מדרשנו בשעה 12:00
שעת סיום משוערת - 19:00

השתתפותכם הסב לכולנו תגאה מרובה

כבוד רב
הועדה המכינה